

Ερχεται πυροσβεστική παρέμβαση της ΕΚΤ για τις τράπεζες

Αποφασισμένη η Ευρωτράπεζα να διευθετηθεί τις επόμενες ημέρες η εκκρεμότητα της ενίσχυσης της Τράπεζας Πειραιώς με €500 εκατ., ακόμη και με κρατικά κεφάλαια – Φοβούνται επιμόλυνση και των υπόλοιπων τραπεζών

14.10.2018

ΤΟ ΒΗΜΑ

Μάρκου Αγης

Αποφασισμένη να παρέμβει πυροσβεστικά για την εξάλειψη κάθε εστίας αβεβαιότητας στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα είναι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Με την υποτίμηση των χρηματιστηριακών αξιών να συνεχίζεται για δεύτερη εβδομάδα στις μετοχές των τεσσάρων συστημικών ομίλων και με το διεθνές περιβάλλον προβληματικό, ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM) είναι, σύμφωνα με πληροφορίες, έτοιμος να αναλάβει δράση για να κατευνάσει τις ανησυχίες για την ευστάθεια των ελληνικών τραπεζών.

Όπως επισημαίνει τραπεζική πηγή, το πρόβλημα σε αυτή τη φάση είναι διαχειρίσιμο και πηγάζει από την εκκρεμότητα της Τράπεζας Πειραιώς για άντληση 500 εκατ. ευρώ μέσω ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης προς ενίσχυση του «μαξιλαριού» που διατηρεί πάνω από τα ελάχιστα όρια στους δείκτες κεφαλαιακής της επάρκειας.

Η διοίκηση του ομίλου δεν κατάφερε να ολοκληρώσει το προηγούμενο διάστημα τη συγκεκριμένη συναλλαγή λόγω του υψηλού επιτοκίου που της προσφέρθηκε στην αγορά, γεγονός που πυροδότησε και το τελευταίο κύμα πωλήσεων στο ελληνικό Χρηματιστήριο.

Ο κίνδυνος μια νέας κρίσης

Μπορεί με καθαρά χρηματοοικονομικούς όρους να υπάρχει χρόνος για τη συγκεκριμένη έκδοση, ωστόσο στη Φρανκφούρτη εκτιμούν ότι εάν δεν δοθεί εδώ και τώρα μια λύση που θα ανατρέψει το κλίμα γενικευμένης αμφισβήτησης για την υγεία του κλάδου, ο κίνδυνος εκδήλωσης μιας νέας τραπεζικής κρίσης στη χώρα μας θα παραμείνει υψηλός.

«Έχουμε ένα δένδρο που καίγεται και οφείλουμε να σβήσουμε άμεσα τη φωτιά για να μην κινδυνεύσει το δάσος» υπογραμμίζει χαρακτηριστικά αναπληρωτής CEO συστημικής τράπεζας, σημειώνοντας πως «δεν πρέπει να πάει στράφι η σημαντική βελτίωση που έχει επιτευχθεί έως σήμερα στους ισολογισμούς μας για ένα τόσο μικρό και αντιμετωπίσιμο ζήτημα».

Ηδη, λόγω της βαριάς ατμόσφαιρας που έχουν δημιουργήσει οι μαζικές ρευστοποιήσεις μετοχών στο Χρηματιστήριο, οι επισκέψεις αποταμιευτών στα καταστήματα των τραπεζών που ρωτούν για την ασφάλεια των καταθέσεων έχουν πυκνώσει. Ακόμη, δεν έχουν

καταγράφει εκροές από τους λογαριασμούς. Ωστόσο, όσο δεν εφαρμόζεται ένα αποφασιστικό σχέδιο που θα ενισχύει την εμπιστοσύνη και με δεδομένο ότι η κυβέρνηση προχώρησε από την 1η Οκτωβρίου, πρώιμα κατά τους τραπεζίτες, στην άρση κάθε περιορισμού που υπήρχε στις αναλήψεις μετρητών, ο κίνδυνος επανάληψης ενός νέου 2015 είναι ενεργός.

Οι επαφές με SSM

Στο πλαίσιο αυτό, από την προπερασμένη Τετάρτη, όταν εκδηλώθηκε το πρώτο μεγάλο ρεύμα πωλήσεων στις τραπεζικές μετοχές, ο SSM βρίσκεται σε ανοιχτή γραμμή με τη διοίκηση της Τράπεζας Πειραιώς για την εξέταση όλων των διαθέσιμων επιλογών. Πληροφορίες αναφέρουν ότι κλιμάκιο του ελληνικού ομίλου βρέθηκε στην έδρα της ΕΚΤ τις προηγούμενες ημέρες, ενώ την ερχόμενη εβδομάδα στελέχη του επόπτη έρχονται στην Αθήνα. Πηγές από την Τράπεζα Πειραιώς πάντως διαψεύδουν την «κάθοδο» των εποπτικών αρχών στην ελληνική πρωτεύουσα, σημειώνοντας πως υπάρχει χρόνος, τουλάχιστον έως το τέλος του έτους, για την έκδοση του υπό εξέταση ομολόγου.

Ωστόσο, εάν επικρατήσει η άποψη ότι δεν υπάρχουν περιθώρια αναμονής λόγω των ειδικών συνθηκών στις αγορές, η κάλυψη των 500 εκατ. ευρώ από κρατικά κεφάλαια αποτελεί μονόδρομο. Με τα επιτόκια σε ανοδική πορεία και τις χρηματιστηριακές αγορές σε πτωτική τροχιά διεθνώς, η αποστροφή στο ρίσκο έχει ενισχυθεί σε επίπεδα που καθιστούν απαγορευτική την άντληση του απαιτούμενου ποσού με βιώσιμους όρους από τον ιδιωτικό τομέα.

Τραπεζικοί κύκλοι δεν αποκλείουν μάλιστα η απάντηση στο πρόβλημα να δοθεί τις αμέσως επόμενες ημέρες, ενδεχομένως μέσα και στην ερχόμενη εβδομάδα. Με τον τρόπο αυτόν η Τράπεζα Πειραιώς θα θωρακιστεί σε απόλυτο βαθμό κεφαλαιακά, ανοίγοντας τον δρόμο για να επανέλθει ξανά η ηρεμία σε όλο το σύστημα.

Το κόστος για τους μετόχους

Βέβαια, η επιλογή αυτή έχει κόστος για τους ιδιώτες μετόχους του ομίλου. Και αυτό διότι, λόγω της κρατικής ενίσχυσης, είναι πιθανή η ενεργοποίηση του σχετικού πανευρωπαϊκού κανονισμού και ανοιχτό το ενδεχόμενο οι μετατρέψιμες ομολογίες (CoCos) μέσω των οποίων στηρίχθηκε η τράπεζα στην ανακεφαλαιοποίηση του 2015 να μετατραπούν σε μετοχές. Αποτέλεσμα θα είναι η μείωση του ποσοστού των υπολοίπων μετόχων και η αντίστοιχη ενίσχυση της συμμετοχής του Δημοσίου στο μετοχικό της κεφάλαιο σε επίπεδα κοντά στο 60%.

Επιπλέον, η βοήθεια δεν μπορεί παρά να συνοδευτεί από ένα νέο μνημόνιο, ένα επικαιροποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, που θα περιλαμβάνει περικοπές στα έξοδα λειτουργίας, κυρίως μέσω της μείωσης των καταστημάτων αλλά και του αριθμού των εργαζομένων.

Από την άλλη, όμως, ο ισολογισμός της τράπεζας θα ενισχυθεί καθώς θα πάψει η υποχρέωση πληρωμής τόκων για τα CoCos, που σε ετήσια βάση ανέρχονται σε 165 εκατ.

ευρώ. Πρόκειται για σημαντικό ποσό, αν αναλογιστούμε ότι η οργανική κερδοφορία της Τράπεζας Πειραιώς δύσκολα θα ξεπεράσει εφέτος τα 700 εκατ. ευρώ.

Στον αντίποδα πάντως, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) θα χάσει διπλά εφόσον προχωρήσει αυτή η λύση. Συγκεκριμένα, θα απολέσει τα έσοδα από το ετήσιο κουπόνι των CoCos που έχει λαμβάνειν έναντι του ποσού των 2 δισ. ευρώ που έδωσε το 2015 για την κεφαλαιακή ενίσχυση της Πειραιώς. Επιπλέον, αν γίνει η ανταλλαγή, οι μετοχές που θα λάβει θα αποκτηθούν στην τιμή των 6 ευρώ η καθεμία, όταν στο ταμπλό ο τίτλος διαπραγματεύεται γύρω από τα 1,20 ευρώ.

Αντεπίθεση από τις τραπεζικές διοικήσεις

Με εντατικότερη εκτέλεση των επιχειρησιακών σχεδίων μείωσης των «κόκκινων» δανείων θα απαντήσουν οι διοικήσεις των τραπεζών στην επίθεση που δέχονται οι μετοχές. Την περασμένη εβδομάδα η χρηματιστηριακή αξία των τεσσάρων μεγάλων ομίλων υποχώρησε ακόμη και κάτω από τα 5 δισ. ευρώ για πρώτη φορά μετά τον τελευταίο γύρο κεφαλαιακής ενίσχυσης του 2015.

«Πρόκειται για επίπεδα αποτιμήσεων που προεξοφλούν το χειρότερο σενάριο, που δεν είναι άλλο από μια νέα αναγκαστική ανακεφαλαιοποίηση όλου του συστήματος» σημειώνει διευθύνων σύμβουλος πιστωτικού ιδρύματος. Ο ίδιος χαρακτηρίζει ανεδαφικές τις εκτιμήσεις που διατυπώνονται περί γενικευμένης κεφαλαιακής αδυναμίας του εγχώριου κλάδου και κάνει λόγο για χρηματιστηριακές στρεβλώσεις τις οποίες η αγορά, μόλις αντιληφθεί, θα διορθώσει. Όπως λέει, «εάν διατηρηθούν οι ρυθμοί ανάπτυξης τουλάχιστον στα επίπεδα του 2% και εμείς κάνουμε σωστά τη δουλειά μας, τα νούμερα βγαίνουν». Και προσθέτει πως με εξασφαλισμένη την επίτευξη των στόχων του 2018 και σε μεγάλο βαθμό του 2019, οι τράπεζες θα επιχειρήσουν στα επόμενα τρίμηνα να βελτιώσουν ακόμη περισσότερο τις επιδόσεις τους στη διαχείριση των επισφαλειών. Με τον τρόπο αυτόν πιστεύει ότι η επενδυτική κοινότητα θα καταλάβει τον παραλογισμό της πτώσης των τελευταίων δύο εβδομάδων, οι αγοραστές θα επανέλθουν και οι τιμές θα ανακάμψουν.

Η στρατηγική

Η στρατηγική των τραπεζών περιλαμβάνει ασφυκτική πίεση σε μη συνεργάσιμους δανειολήπτες, μέσω νομικών ενεργειών, για τη διευθέτηση με τον έναν ή τον άλλον τρόπο της υπόθεσής τους, επίσπευση των πωλήσεων χαρτοφυλακίων στην επιχειρηματική πίστη και περισσότερους πλειστηριασμούς.

Επιπλέον, ειδικά στις περιπτώσεις κοινών εταιρικών ανοιγμάτων, όπου παρουσιάζονται σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των αναδιαρθρώσεων, η πίεση για άμεσα αποτελέσματα θα αναγκάσει τις τράπεζες να συνεννοηθούν και να επιλέξουν το μοντέλο που τελικώς θα εφαρμόσουν.

Μέσω των παραπάνω ενεργειών οι τραπεζίτες θα επιδιώξουν να πείσουν την επενδυτική κοινότητα ότι τα εν εξελίξει επιχειρησιακά σχέδια είναι ρεαλιστικά. Δηλαδή ότι είναι εφικτή η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 55 δισ. ευρώ περίπου έως και το

τέλος του 2021 και η διαμόρφωσή τους σε ποσοστά κάτω του 10% μέσα στην επόμενη τετραετία.

Η επίτευξη αυτού του στόχου είναι αναγκαία για την ένταξη των ελληνικών τραπεζών στην υπό δημιουργία πανευρωπαϊκή τραπεζική ένωση και στο κοινό σύστημα εγγύησης καταθέσεων που θα εφαρμοστεί στη Γηραιά Ηπειρο κάποια στιγμή μετά το 2022.

Πώς θα καθαρίσουν «κόκκινες» χορηγήσεις €55 δισ. σε 3,5 χρόνια

Με βάση τα στοιχεία του β' εξαμήνου του 2018, το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των τεσσάρων συστημικών ομίλων ανέρχεται σε 94 δισ. ευρώ ή 47% επί του δανειακού τους χαρτοφυλακίου. Μέσω των σχεδίων που έχουν υποβάλει στον SSM καλούνται να καθαρίσουν «κόκκινες» χορηγήσεις περίπου 55 δισ. ευρώ σε 3,5 χρόνια. Πρόκειται για μια διαδικασία που αναπόφευκτα θα προκαλέσει ζημιές. Το ερώτημα λοιπόν είναι εάν οι τράπεζες μπορούν να τις απορροφήσουν χωρίς να εμφανίσουν αρνητικό αποτέλεσμα στις επόμενες τέσσερις οικονομικές χρήσεις (2018-2021), άρα και δίχως να χρειαστούν νέα κεφαλαιακή ενίσχυση.

Κενό 15 δισ. ευρώ

Τα όπλα που έχουν στη διάθεσή τους σε αυτόν τον «αγώνα» είναι τα εξής:

Ι Προβλέψεις ύψους 50 δισ. ευρώ που έχουν ήδη σχηματίσει για την κάλυψη ενδεχόμενων ζημιών.

Ι Οργανική κερδοφορία, η οποία σε ετήσια βάση εκτιμάται ότι θα διατηρηθεί γύρω από τα επίπεδα των 3 δισ. ευρώ τα επόμενα χρόνια.

Ι Ενέχυρα επί των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, η αξία των οποίων υπολογίζεται από τις τράπεζες στα 60 δισ. ευρώ. Εάν οι τέσσερις συστημικοί όμιλοι κάνουν χρήση του συνόλου της οργανικής τους κερδοφορίας για την εξυγίανση του ενεργητικού τους και χρησιμοποιήσουν ήδη σχηματισθείσες προβλέψεις για την απαιτούμενη προσαρμογή, προκύπτει ένα κενό της τάξης των 15 δισ. ευρώ περίπου που πρέπει να καλυφθεί.

Αυτό αντιστοιχεί κατά μέσο όρο στο 26% των προβληματικών ανοιγμάτων που θέλουν να θεραπεύσουν και το οποίο μπορεί να ανακτηθεί από:

- Την πώληση δανείων σε τρίτους.
- Την άμεση ρευστοποίηση των ενεχύρων που συνοδεύουν τα «κόκκινα» δάνεια.
- Τη θεραπεία δανείων μέσω επιτυχημένων ρυθμίσεων.

Είναι αυτό εφικτό; «Σε πολύ μεγάλο βαθμό ναι, εάν το μακροοικονομικό περιβάλλον βοηθήσει και οι τράπεζες δεν καθυστερήσουν τις κινήσεις εξυγίανσης για τις οποίες έχουν δεσμευτεί» σημειώνει αναλυτής που παρακολουθεί τον κλάδο. Όπως εξηγεί, για να προκύψει ανάγκη για νέες αυξήσεις κεφαλαίου, θα πρέπει η ανάκτηση επί συνόλου 55 δισ. ευρώ «κόκκινων» δανείων να μην ξεπεράσει το 26%, ποσοστό που θεωρείται χαμηλό.

Αλλωστε, όπως σημειώνει ο ίδιος, τα NPEs καλύπτονται από εξασφαλίσεις η αξία των οποίων ανέρχεται σήμερα σε 60 δισ. ευρώ περίπου. Ακόμη λοιπόν και στο ακραίο σενάριο που τα πιστωτικά ιδρύματα αναγκάζονταν να ρευστοποιήσουν το σύνολο των δανείων από

τα οποία θέλουν να απαλλαγούν, για να υπάρξει πρόβλημα θα πρέπει το τίμημα που θα λάβουν να εμπεριέχει έκπτωση άνω του 60%. Να μην πιάσουν δηλαδή στην αγορά ούτε το 40% της εμπορικής τους αξίας, όπως αυτή εμφανίζεται στα βιβλία των τραπεζών. Από την άλλη πλευρά, κάθε ευρώ πάνω από το προαναφερθέν ελάχιστο όριο ισοδυναμεί με κέρδος.

Το ιταλικό σύστημα

Η εμπειρία από τη γειτονική Ιταλία δείχνει πάντως ότι τα ποσοστά αυτά δεν είναι διόλου απίθανο να επαληθευτούν στην πράξη. Σύμφωνα με έρευνες, την περίοδο 2005-2016 η ανάκτηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανήλθε κατά μέσο όρο σε όλο το ιταλικό σύστημα στο 43%, ενώ την τελευταία διετία, κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιήθηκαν μαζικές ρευστοποιήσεις χαρτοφυλακίων, το αντίστοιχο ποσοστό δεν έπεσε κάτω από το 35%. Ως εκ τούτου, θα πρέπει τα πράγματα στην οικονομία να πάνε πολύ άσχημα για να μην επιτευχθεί το επιθυμητό ποσοστό ανάκτησης και να επαληθευτούν τα αρνητικά σενάρια στα οποία ποντάρουν οι επενδυτές που πουλούν τραπεζικές μετοχές.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΝΡΕs ΧΩΡΙΣ ΝΕΑ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ					
(Ποσά σε δισ. ευρώ)	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ALPHA BANK	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩS	EUROBANK	ΣΥΝΟΛΟ
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) σήμερα	17,0	29,0	29,0	19,0	94,0
Στόχος NPEs το 2021 βάσει επιχειρησιακών σχεδίων *	7,3	11,1	12,4	7,9	38,7
NPEs που πρέπει να θεραπευτούν	9,7	17,9	16,6	11,1	55,3
ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΚΑΛΥΦΘΟΥΝ ΟΙ ΖΗΜΙΕΣ ΕΩS ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2021					
Προβλέψεις που έχουν σχηματιστεί έως σήμερα	10,0	14,5	14,5	10,5	49,5
Ζημιές που πρέπει να καλυφθούν από διαχείριση και οργανική κερδοφορία**	3,4	9,0	8,3	4,5	25,2
Εκτιμώμενη οργανική κερδοφορία περιόδου β' εξαμήνου 2018 - 2021	1,6	3,8	2,4	2,9	10,5
Ποσό που πρέπει να ανακτηθεί από τη διαχείριση των NPEs	1,8	5,2	5,9	1,6	14,7
Επιδιωκόμενο ποσοστό ανάκτησης	19%	29%	36%	15%	26%

* Με βάση πληροφορίες και δηλώσεις διοικήσεων ** Με διατήρηση των προβλέψεων στο 50% των NPEs